

Pfv.IV.20.319/2014/3.szám

A Kúria a dr. Baltay Levente ügyvéd által képviselt felperesnek a Vass József Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Vass József ügyvéd) által képviselt alperes ellen kártérítés megfizetése iránt a Fővárosi Törvényszék előtt 17.P.22.694/2009. számon megindított és a Fővárosi Ítéltábla 7.Pf.20.251/2013/4. számú jogerős ítéletével befejezett perében az alperes által 55. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Kúria a jogerős ítéletet a per főtárgya tekintetében hatályában fenntartja azzal, hogy a felperes által az alperes részére fizetendő másodfokú eljárási költség összegét 175.000 (egyszázhetvenötezer) forint + áfa összegre felemeli.

A le nem rótt 75.000 (hetvenötezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A jogerős ítélet által megállapított tényállás szerint a felperest 2003. február 20-án letartóztatták, ezt követően a .. Rendőrkapitányságon 2003. március 18-áig előzetes letartóztatásban volt, ezt követően pedig a Budapest, .. utcai rendőrségi fogdába került, ahonnan 2003. március 26-án a .. BV Intézet egészségügyi osztálya utalta be az alpereshez, mert a felperes személyes elmondása és megnyilvánulásai alapján felállított diagnózis okán a befogadó orvos szükségesnek tartotta annak vizsgálatát, hogy a háttérben kóros elmeállapot fennáll-e. Az egészségügyi befogadás során a felperes részletes nyilatkozatot tett, melynek nyomán az

orvosi megállapítás azt tartalmazta, hogy a felperes nem dohányzik, két alkalommal ájulásos rosszulléte volt, az arcán elvégzett plasztikai sebészeti beavatkozást követően kialakult depresszív állapota miatt pszichiátriai kezelés alatt áll, illetve a jelenben is suicid gondolatai vannak, azoktól nem tud szabadulni. Az alperesi intézményben a nem dohányzó felperest a dohányzó betegek kórtermében helyezték el. Az alperesnél megkezdett ún. neuroleptikus kezelést a beadott Haloperidol és Tisercin injekciók miatt a felperesnél bekövetkezett ájulás, illetve görcsök miatt nem folytatták, úgy ítélték meg, hogy további kezelése szükségtelen, ezért a felperest 2003. március 31-én viasszállították a .. BV Intézetbe. Az alperesi intézményben lefolytatott vizsgálatok alapján a felperesnél skizoid-hypochondriás túlzásokkal jellemzett személyiségzavart diagnosztizáltak, amelynek kezelését gyógyszeres úton javasolták folytatni.

A felperes által benyújtott kereset nyomán a Fővárosi Bíróság 2006. június 16-án kelt 26.P.25.271/2005/14. számú ítéletével megállapította, hogy az alperes megsértette a felperes önrendelkezéséhez fűződő személyiségi jogát azzal, hogy nem dohányzó életmódját figyelmen kívül hagyva őt dohányzó kórterembe helyezte el. Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította. A felperes fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Ítéltábla jogerős ítéletével a fellebbezett rendelkezést részben megváltoztatta és megállapította, hogy az alperes azzal a magatartással, hogy a felperesnek az ájulásos előzmények ismerete ellenére neuroleptikus injekciót adott, megsértette a felperes egészséghez való és önrendelkezési jogát. Egyebekben a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

A felperes a jelen perben a személyiségi jogsértések tényének megállapítására hivatkozással módosított keresetében nem vagyoni kárként 9.000.000 forint és járulékal megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Álláspontja szerint az alperes megállapított jogsértései következtében a testi és lelki életminősége jelentősen romlott, ez az injekció után bekövetkezett több hetes remegésben, jelentős egészségromlásban, a korábbi betegségei tüneteinek erősödésében, illetve újabb betegségek kialakulásában mutatkozott meg. Előadta: az elszenvedett trauma a jelenig kiható testi és lelki maradandó egészségkárosodást okozott számára. Az alperes a kereset teljes elutasítását kérte. Álláspontja szerint a felperes kezelését a beutaló intézet és saját vizsgálata alapján nyert ismereteknek megfelelően kezdte meg, az injekciós kezelések szükségessége megalapozott volt, a felperes által mutatott fiziológiai reakciók nem voltak előre kiszámíthatóak. Az alperes szerint a felperes nem igazolta azt, hogy az alperesnél alkalmazott kezelés és állított egészségi állapota között oksági összefüggés állna fenn.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét teljes egészében elutasította. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 450.000 forint + áfa összegű perköltséget, a szakértői díjról és a kereseti illetékről a felperes költségmentessége folytán úgy rendelkezett, hogy azt az állam viseli. Az elsőfokú ítélet indokolása kifejtette: a jogalap tekintetében korábban jogerős ítélet született, így ennek vitatására érdemben nem volt lehetőség. Ehhez képest azt vizsgálta, hogy keletkezett-e a korábban megállapított jogsérelmekkel okozati összefüggésben a felperesnél olyan egészségkárosodás, amely az alperes magatartásával okozati összefüggésbe állítható. Az elsőfokú bíróság az eljárása során igazságügyi orvosszakértői véleményeket szerzett be, amelyek alapján arra a következtetésre jutott, hogy a felperes jelenleg is fennálló tünetei, betegségei nem hozhatók okozati összefüggésbe az alperesi jogsértéssel. A szakértő által megállapított átmeneti egészségkárosodás tekintetében megállapította, hogy az olyan rövid ideig tartott, amely nem alapozza meg a felperes által kért nem vagyoni kártérítés megítélését.

A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság a fellebbezést kisebb részben találta alaposnak, az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta és kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 750.000 forint tőkét és ennek 2003. december 22. napjától a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű késedelmi kamatát. A jogerős ítélet a felperes perköltség fizetési kötelezettségét 350.000 forint + áfa összegre leszállította, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 55.000 forint és ebből 50.000 forint után járó áfa összegű fellebbezési eljárási költséget. A le nem rótt fellebbezési illetékről úgy rendelkezett, hogy azt az állam viseli. A jogerős ítélet indokolása kifejtette: a jogalap tekintetében korábban jogerős döntések születtek, a megállapított jogsértések nyomán a felperes un. objektív és szubjektív jogkövetkezmények alkalmazására egyaránt igényt tarthat. A nem vagyoni kártérítés intézménye tekintetében kifejtette, hogy annak célja az, hogy a személyiségi jogi sérelem következtében bekövetkezett hátrány az életminőségben beállt negatív irányú változást pénz nyújtásával kísérelje meg kompenzálni. A nem vagyoni kártérítés összegének meghatározása mindig bírói mérlegeléssel, az eset összes körülményeinek figyelembevételével történhet, ezen felül figyelembe kell venni a károsultat ért nem vagyoni sérelem jellegét, súlyosságát és életkörülményeinek változását. A nem vagyoni kártérítés mértéke meghatározásánál bírói mérlegelés körében helye van a bíróság mérlegelő tevékenységének és a mértéktartásának is. A jogerős ítélet indokolása értelmében az első fokon eljáró bíróság helytelenül következtetett arra, hogy a felperes nem bizonyította a bekövetkezett kárát. A rendelkezésre álló adatokat a másodfokú

bíróság úgy mérlegelte, hogy a felperes bizonyítani tudta a szakértői véleményekkel is azt, hogy életminőségében negatív irányú változás állt be, mert a vele szemben jogsértő módon alkalmazott injekció hatására elájult, átmeneti egészségkárosodást szenvedett. A másodfokú bíróság álláspontja szerint nem csak a tartós egészségkárosodás adhat alapot nem vagyoni kártérítésre, az egészségkárosodás átmeneti vagy tartós jellegének kizárólag a nem vagyoni kárösszegezés megállapítása során lehet jelentősége. A jogerős ítélet a szakértői vélemények alapján megállapíthatónak ítélte meg, hogy az injekciózást a felperes pszichotraumaként élte meg, ezt pedig a felperes életminőségét ért hátránynak kell értékelni, attól függetlenül, hogy az értékelésben szerepet játszott a felperes személyiségszerkezete is. Abban ugyanakkor egyetértett az elsőfokú bírósággal a jogerős ítélet is, hogy az alperes felróható magatartása miatt elszenvedett passzív dohányzás egészséget károsító hatása nem ad alapot nem vagyoni kártérítés megállapítására.

A nem vagyoni kárösszegezés tekintetében a jogerős ítélet eltúlzottnak találta a felperes követelésének nagyságát, a felperest az alperes károkozó magatartásával okozati összefüggésben ért hátrányos változásokat értékelve a kártérítés összegét a károkozás idején érvényesülő ár- és értékviszonyok alapján, továbbá a kialakult bírói gyakorlatra figyelemmel 750.000 forintban határozta meg, ezt meghaladóan a felperes nem vagyoni kárigényét elutasította. A jogerős ítélet az alperest a törvényes mértékű kamat megfizetésére is kötelezte a megítélt nem vagyoni kártérítés után. Miután az elsőfokú ítélet megváltoztatására figyelemmel megváltozott a pernyertesség-pervesztesség aránya, a jogerős ítélet megállapította, hogy a kereset mintegy 8 %-ban vezetett eredményre. Ehhez igazodóan a jogerős ítélet a felperes elsőfokú perköltség fizetési kötelezettségét 350.000 Ft + áfa összegre leszállította.

A jogerős ítélet ellen az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben kérte a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, a jogszabályoknak megfelelő határozat meghozatalával a kereset teljes elutasítását. Másodlagosan kérte, hogy a Kúria helyezze hatályon kívül a jogerős ítéletet és utasítsa a másodfokú bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat meghozatalára. A felülvizsgálati kérelem álláspontja szerint a kártérítés megítélésének törvényi előfeltételei hiányoztak, tekintettel arra, hogy az alperest sem jogellenesség, sem felróhatóság nem terhelte, ráadásul bizonyítást nyert, hogy az alperes az adott helyzetben elvárható módon járt el, ilyen módon egyébként is mentesült a kártérítés fizetésének kötelezettsége alól. A kérelemben az alperes előadta: az alperes nem volt abban a helyzetben, hogy a felperest nem dohányzó kórteremben helyezze el, ugyanis az adott időszakban az alperesnél ilyen elkülönített kórterem nem létezett. Előadta az alperes a kérelemben azt is, hogy a felperes jelenléte ténylegesen

csak négy napot tett ki, ezek jelentős részében vizsgálatokon vett részt és a kórteremben engedélyezett napi egy órás dohányzás ennyi idő alatt semmiféle egészségkárosodást nem okozhatott. Külön sérelmezte a felülvizsgálati kérelem az alperes javára első fokon megítélt perköltség leszállítását, illetve a másodfokon megállapított perköltség nagyságát, figyelemmel a pernyertesség-pervesztesség tényleges arányára. A felülvizsgálati kérelem azzal is érvelt, hogy az .. a büntetés-végrehajtási intézményrendszer része, az oda beutalt személyek fogva tartását a bíróság rendeli el, így az ott történő fogvatartás nem lehet jogszerűtlen, a fogvatartottak azért kerülnek az ..-be, mert kényszerintézkedés hatálya alatt állnak, amelynek oka az adott személy korábban tanúsított jogsértő magatartása. Ehhez képest a kényszerintézkedés során az adott személy szabad mozgásában, hely megválasztásában értelemszerűen korlátozásra kerül, de erről a döntést nem az alperes hozza.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A felülvizsgálati kérelem a per főtárgya tekintetében az alábbiak szerint alaptalan, a perköltség viselése szempontjából részben alapos.

A Ptk. 75. § (1) bekezdése értelmében a személyhez fűződő jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. E jogok a törvény védelme alatt állnak. A 76. § értelmében a személyhez fűződő jogok sérelmét jelenti különösen az egyenlő bánásmód követelményének megsértése, a lelkiismereti szabadság sérelme és a személyes szabadság jogellenes korlátozása, a testi épség, az egészség, valamint a becsület és az emberi méltóság megsértése. A Ptk. 84. § (1) bekezdése e) pontja értelmében, akit személyhez fűződő jogában megsértenek, az eset összes körülményeihez képest kártérítést követelhet a polgári jogi felelősség szabályai szerint. A Ptk. 339. § (1) bekezdése értelmében, aki másnak jogellenesen kárt okoz, köteles azt megtéríteni. Mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. A 355. § (1) bekezdése értelmében a kárért felelős személy köteles az eredeti állapotot helyreállítani, ha pedig az nem lehetséges, vagy a károsult azt alapos okból nem kívánja, köteles a károsult vagyoni és nem vagyoni kárát megtéríteni. A (4) bekezdés szerint kártérítés címén a károkozó körülmény folytán a károsult vagyonában beállott értékcsökkenést és az elmaradt vagyoni előnyt, továbbá azt a kárpótlást vagy költséget kell megtéríteni, amely a károsultat ért vagyoni és nem vagyoni hátrány csökkentéséhez vagy kiküszöböléséhez szükséges.

A Pp. 275. § (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének helye nincs. A Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a rendelkezésre álló iratok alapján dönt.

A (2) bekezdés szerint a Kúria a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatja felül. A következetes bírói gyakorlat értelmében a felülvizsgálati eljárásban nincs helye felülmérlegelésnek, a bizonyítékok ismételt egybevetésének és értékelésének. Jogszabálysértést a bizonyítékok kirívóan okszerűtlen, vagy a logika szabályaival ellentétes mérlegelése alapíthat meg. (BH 1999.44. jogeset, BH 2003.119. jogeset)

A Kúria álláspontja szerint téves az alperes felülvizsgálati álláspontja abban a tekintetben, hogy a kártérítés megítélésének jogalapja hiányozna. A jelen esetben a személyiségi jogi jogsértések bekövetkezését a jogerős bírósági ítélet állapítja meg, amely a jelen perben eljáró bíróságokat is köti. Az Alkotmánybíróság 34/1992. (VI. 1.) AB határozatának indokolása nyomán kialakult bírói gyakorlat szerint egyértelmű, hogy a nem vagyoni kártérítés a személyiségi jogi jogsértés egyik lehetséges következménye, vagyis a nem vagyoni kártérítés megítélésének jogalapja nem más, mint a személyiségi jogsértés megállapíthatósága. A jogsértések megállapítására pedig a felperes által kezdeményezett korábbi eljárásban kétséget kizáróan sor került. A jelen esetben a kártérítési felelősség alóli eredményes kimentésről sem lehet szó, hiszen a megállapított jogsértések szerint jogsértő magatartásra az alperesi intézményben került sor, a jogsértőnek talált magatartások megvalósítására az alperes utasítást más szervtől vagy személytől nem kapott. Az alperesnek gondoskodnia kellett volna a „nem dohányzó” elhelyezésről, illetve az ájulásos előzményekre tekintettel tartózkodnia kellett volna a Haloperidol, illetve Tisercin injekció beadásától, amely ellen a felperes kifejezetten tiltakozott. Egyértelműen megállapítható volt tehát, hogy a személyiségi jogsértések megtörténtek és kimentési ok sem valósult meg, vagyis nem volt megállapítható, hogy az alperes úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben elvárható lett volna.

A jogerős ítélet által megállapított nem vagyoni kártérítés mértékét a másodfokú bíróság mérlegeléssel, az összes körülmény figyelembevételével, a bírói gyakorlatban szereplő összepszerűségek figyelembevételével állapította meg. A mérlegelésben nem szerepelt olyan tény, körülmény, amely kirívóan okszerűtlennek lett volna tekinthető, így a bírói gyakorlatra is figyelemmel az összepszerűség felülmérlegelésére nem volt alap. Ilyen körülmények között a Kúria a per főtárgya tekintetében a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján helybenhagyta.

A perköltség vonatkozásában a felperes külön sérelmezte azt, hogy a jogerős ítélet a nem vagyoni kártérítés megítélése mellett a perköltség-viselés arányát olyan módon módosította, hogy a felperes által az alperesnek megfizetendő elsőfokú eljárási költség nagyságát 450.000 forintról 350.000 forintra szállította le. Az

alperes sérelmezte azt, hogy noha a megváltoztatás nyomán a felperes csak mintegy 8 %-ban lett pernyertes, a felperes által fizetendő perköltség nagysága több mint 20 %-kal került leszállításra. Az alperes továbbá kifogásolta azt is, hogy a másodfokú eljárási költség nagysága megalapozatlanul alacsony mértékben került megállapításra.

A Pp. 75. § (1) bekezdése értelmében perköltség - a törvényben meghatározott kivételeket nem tekintve - mindaz a költség, ami a felek célszerű és jóhiszemű pervitelével kapcsolatban akár a bíróság előtt, akár a bíróságon kívül merült fel. A (2) bekezdés szerint a perköltséghez hozzá kell számítani a felet képviselő ügyvéd, jogtanácsos, illetve szabadalmi ügyvivő készkiadásait és munkadíját is. A 81. § (1) bekezdése értelmében részleges pernyertesség esetében a bíróság a perköltség felől a pernyertesség arányának, valamint az egyes felek által előlegezett költségek összegének figyelembevételével határoz. Ha a pernyertesség és a pervesztesség aránya, valamint az előlegezett költségek összege között nincsen számottevő különbség, a bíróság akként rendelkezik, hogy mindegyik fél maga viseli a saját költségét. A (2) bekezdés értelmében, ha a per kártérítésre irányul, vagy egyéb olyan követelés iránt folyik, amelynek összegszerű megállapítása bírói mérlegeléstől függ, az ellenfelet akkor is kötelezni lehet a terhére megállapított marasztalási összegnek megfelelő perköltség megfizetésére, ha a bíróság a követelt összegnél kevesebbet ítélt ugyan meg, de a követelt összeg nem tekinthető nyilvánvalóan eltúlzottnak.

A jelen esetben a felperes pontosított kereseti kérelmében 9.000.000 forint nem vagyoni kártérítés megfizetésére tartott igényt, amely a megítélt 750.000 forintos összeghez képest eltúlzottnak volt tekinthető, így helytállóan állapította meg a jogerős ítélet azt, hogy a Pp. 81. § (2) bekezdése nem alkalmazható. Nem lehet ugyanakkor figyelmen kívül hagyni azt, hogy az összegszerűség mérlegeléssel került megállapításra. Ehhez képest a másodfokú bíróság a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet alapján mérlegeléssel állapíthatta meg az alperesnek járó perköltség összegét. Ezen döntés felülmérlegelésére a Kúria nem látott okot, az elsőfokú perköltség leszállításának mértékét nem találta eltúlzottnak.

Ettől eltérően értékelte a Kúria az alperes javára másodfokon megítélt perköltség mértékének nagyságát. A jogerős ítélet ugyanis nem adta indokát annak, hogy a bírói gyakorlatnak megfelelő, első fokon megállapított perköltség nagyságának 50 %-át kitevő perköltség megállapításától miért tért el igen jelentős mértékben, miközben a felperes pernyertessége a változtatás ellenére sem érte el a 10 %-ot. A Kúria mindezekre figyelemmel az alperesnek a másodfokú eljárásban járó perköltség összegét 175.000 forint + áfa

összegre felemelte.

Miután a felülvizsgálati eljárásban pernyertesnek minősülő felperes oldalán perköltség nem merült fel, ezért erről a Kúriának rendelkeznie nem kellett. Az alperes személyes illetékmentességére figyelemmel a le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket, amelynek mértéke az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 50. § (1) bekezdése alapján került megállapításra, a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése és 14. §-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2014. május 14.

Dr. Mészáros Mátyás s.k. a tanács elnöke, Dr. Pataki Árpád s.k. előadó bíró, Dr. Kovács Zsuzsanna s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

Vné

tisztviselő